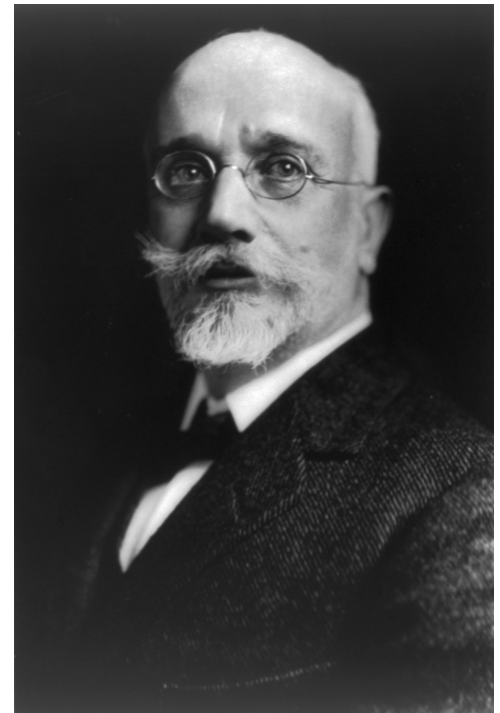
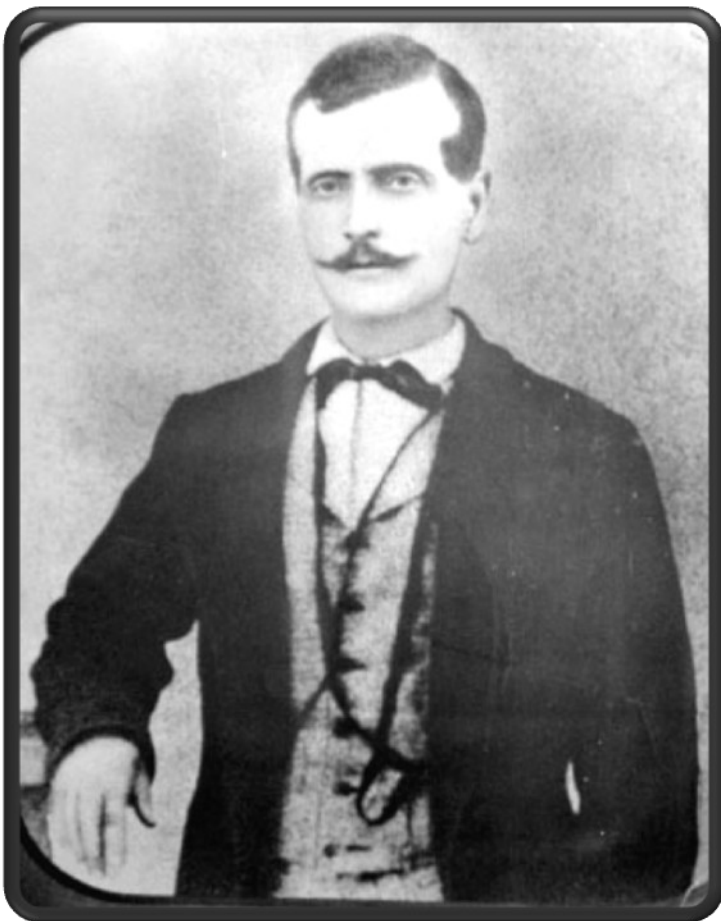

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ ΕΛΛΑΔΑ 1909-1913

Ενότητα 28 **Ελευθέριος**
Βενιζέλος πρωθυπουργός
Βενιζελική πολιτική 1910-1912

Μπακάλης Κώστας (history-logotexnia.blogspot.com)

▲ Οι γονείς του Βενιζέλου

Α. ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ ΑΠΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΣΥΝΔΕΣΜΟ

▲ Ο Ελευθέριος Βενιζέλος και η επιτροπή παραλαβής του για τη μεταφορά του στην Αθήνα μετά το στρατιωτικό κίνημα στο Γουδί.

[http://eliaserver.elia.org.gr/elia/site/content.php?
sel=22&showimg=true&firstDt=0&present=438169](http://eliaserver.elia.org.gr/elia/site/content.php?sel=22&showimg=true&firstDt=0&present=438169)

Εκλογές 1910

- Βενιζέλος αρνείται πρόσκληση Συνδέσμου για πρωθυπουργός.
- Διαφωνεί με **κατάργηση μοναρχίας**.
- Συμφωνία μεταξύ Συνδέσμου, βασιλιά, κομμάτων & Βενιζέλου να γίνουν εκλογές για ανάδειξη **αναθεωρητικής Βουλής**.
- Εκλογές Αυγ. & Νοέμ. 1910.
- Πλειοψηφία **Κόμματος Φιλελευθέρων**: νέο κόμμα Βενιζέλου με νέους πολιτικούς.

Αναθεωρητική Βουλή: Βουλή που εκλέγεται έχοντας τη δυνατότητα να αναθεωρήσει οποιοδήποτε άρθρο του συντάγματος, εκτός αυτών που ορίζουν τη μορφή του πολιτεύματος.

Όχι, δεν γίνομαι Πρωθυπουργός,
παρά μόνο με εντολή του λαού.
Κι εσείς οι στρατιωτικοί να
γυρίσετε στα σπίτια σας. Δεν είναι
ώρα να τσακωθούμε με τον
βασιλιά, είναι ώρα για
ανασυγκρότηση.

Έλα Λευτεράκη,
να γλυτώσουμε
απ' αυτούς τους
άχρηστους...
Γίνε
Πρωθυπουργός

▲ Ο Ελευθέριος Βενιζέλος σε άμαξα (1910).

[http://eliaserver.elia.org.gr/elia/site/content.php?
sel=22&showimg=true&firstDt=0&present=438227](http://eliaserver.elia.org.gr/elia/site/content.php?sel=22&showimg=true&firstDt=0&present=438227)

Ο Βενιζέλος υποστηρίζει την ανάγκη πολιτικών μεταρρυθμίσεων.

[Αποσπάσματα από την πρώτη ομιλία του Ελ. Βενιζέλου στον αθηναϊκό λαό (22.8.1910)]

Βενιζέλος: ...έδωκα την γνώμην να αφοσιωθή ο Στρατός εις το επείγον έργον της ανασυντάξεως των στρατιωτικών δυνάμεων της χώρας και συγχρόνως έδωκα εις την Επανάστασιν την συμβουλήν να αξιώση και να επιβάλη την σύγκλησιν Αναθεωρητικής Βουλής...

Φωναί: Όχι, όχι.

Έτεροι φωναί: Σιωπή, σιωπή.

Βενιζέλος: ..Αναθεωρητικής Βουλής, ήτις θα προέβαινε εις την αναθεώρησιν των διατάξεων εκείνων του Συντάγματος, την ανάγκην της μεταρρυθμίσεως των οποίων είχε καταδείξη η πείρα ημίσεος σχεδόν αιώνος [...]. Αλλά θα παραγνώριζε τις προφανή αλήθειαν, εάν δεν ανεγνώριζεν ότι εύρυνσις του κύκλου των εργασιών της όπως αναθεωρηθώσι και άλλαι διατάξεις του Συντάγματος μη θίγουςαι ούτε την μορφήν της Πολιτείας, ούτε την Εξουσίαν και το πρόσωπον του Βασιλέως, ούτε την τάξιν της Διαδοχής, ανταποκρίνεται προς ισχυράν αξίωσιν της Κοινής Γνώμης [...].

Βίβλος Ελευθερίου Βενιζέλου, Αθήνα 1964, τόμ. Α', σ. 364.

Να μελετήσετε την πηγή. Ποια άποψη υποστηρίζει ο Ελ. Βενιζέλος; Πώς αντιμετωπίζει το αίτημα για σύγκληση συντακτικής Βουλής; Ποιο θεωρεί ότι πρέπει να είναι το εύρος των μεταρρυθμίσεων;

Όχι, δεν είναι
ώρα για
περιπέτειες και
διχασμούς.
Αναθεωρητική
είπα. Τέλος

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ
ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ - ΝΑ
ΦΥΓΟΥΝ ΟΙ
ΓΛΥΞΕΜΠΟΥΡΓΚ

«Ο ηγέτης καλείται από τις κοινωνικές δυνάμεις που εκπροσωπεί ή συγκινεί να δώσει λύσεις σε προβλήματα, να ικανοποιήσει αιτήματα, να αντιμετωπίσει κινδύνους, να ανταποκριθεί στις επιδιώξεις, στα οράματα, στους ανεκπλήρωτους πόθους της κοινότητας. Ο ηγέτης μπορεί να έχει το χάρισμα να **ηλεκτρίζει**, να παρασύρει, να είναι κατά την έκφραση του Max Weber χαρισματικός ηγέτης. Ο ηγέτης μπορεί να εκφράσει με επιτυχία ή όχι την εποχή του, να εκμεταλλευτεί λιγότερο ή περισσότερο την ευνοϊκή συγκυρία, δεν μπορεί όμως να ξεπεράσει κάποιο όριο. Ο Βενιζέλος ως ηγέτης υπήρξε αποτέλεσμα μιας φάσης κυοφορίας».

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ,
Γ. Γιαννόπουλου, Ξ. Οικονομόπουλου,
Θ. Κατσουλάκου, σελ. 54-55

◀ Τι σημαίνει ο όρος
χαρισματικός ηγέτης;

Β. ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ (1910-1912)

◀ Η ολομέλεια της επιτροπής για την αναθεώρηση του Συντάγματος του 1911 που άνοιγε το δρόμο για τον

ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜ

Ό των δομών του ελληνικού κράτους.

Αθήνα, Φωτογραφικό Αρχείο Ε.Λ.Ι.Α.

© Ελληνικό Λογοτεχνικό Ιστορικό Αρχείο, Αθήνα.

1910

νίκη των Φιλελευθέρων στις εκλογές
ο Ε. Βενιζέλος Πρωθυπουργός της Ελλάδας

1911

ψήφιση νέου
Συντάγματος

1912

νέα νίκη των Φιλελευθέρων
στις εκλογές

Αναθεώρηση Συντάγματος 1911 - Σε ποια προβλήματα απαντά κάθε ρύθμιση;

Προέβλεπε:

Αποτελεσματικότερη *προστασία* ατομικών *ελευθεριών*.

Αφαίρεση μεγάλων εκτάσεων γης από ιδιοκτήτες και *διανομή* σε *ακτήμονες*.

Μονιμότητα δημοσίων υπαλλήλων.

Απαγόρευση στρατιωτικών και δημοσίων υπαλλήλων να εκλέγονται βουλευτές.

Υποχρεωτική δωρεάν εκπαίδευση.

❖ Καταλυτικός ο ρόλος *Κοινωνιολόγων* με επικεφαλής τον *Αλέξανδρο Παπαναστασίου*

Αναδιοργάνωση ενόπλων δυνάμεων

Ισχυρή επιρροή
στο στράτευμα

Αξιοποίηση όλων
των αξιωματικών

*Επαναφορά στην
ηγεσία του διαδόχου*

Κων/νου →
αντιδράσεις!

Απώτερος σκοπός Βενιζέλου:

Οι
πρωτοβουλίες
του Βενιζέλου

1. συμβιβαστική
στάση με
μοναρχία,

2. μέτρα υπέρ των
ασθενέστερων
κοινωνικών τάξεων,

3. στρατιωτική
ανασυγκρότηση
χώρας

συνδέονται με την εκτίμησή του ότι η
Ελλάδα σύντομα θα έπρεπε να πάραι
μέρος σε πόλεμο για να επιτύχει
εθνικούς της στόχους

Εκλογές 1912

- **Μάρτιος 1912**: Εκλογές και θρίαμβος του Κόμματος των Φιλελευθέρων
- Η ριζικότερη ανανέωση της πολιτικής με την εκλογή πολλών **νέων βουλευτών**
- Μεγάλο μέρος της ελληνικής κοινωνίας πίστευε **ότι ο Βενιζέλος ήταν ο ηγέτης που μπορούσε να λύσει τα μεγάλα κοινωνικά και εθνικά ζητήματα**

α. [...] Η πρόσκληση του Βενιζέλου [ενν. από τους κινηματίες του 1909] εκφράζει [...] έναν εθνικισμό πολύ καθολικότερο, πανελλήνιο, που τώρα πια τον ενστερνίζονται και οι περισσότεροι Έλληνες της ομογένειας και της διασποράς. Στην Οθωμανική Αυτοκρατορία, οι Έλληνες που αισθάνονται αφενός τις απειλές για τις εστίες και τα συμφέροντά τους, απειλές βαλκανικής κυρίως προέλευσης· και, αφετέρου, την υπερηφάνεια και την ορμή που τους χαρίζει η οικονομική επιτυχία τους σε όλα τα μήκη και πλάτη, από την Αλεξάνδρεια έως την Πετρούπολη, από την Μασσαλία έως την Οδησό, από το Λονδίνο έως την Καλκούτα.

Αυτοί ακριβώς οι εκτός Ελλάδος Έλληνες χρειάζονται πλέον επιτακτικά ένα εθνικό κέντρο, ένα κράτος που να τους προστατεύει στις διεθνείς τους δραστηριότητες και μια χώρα που να είναι το έσχατο καταφύγιο σε ώρα ανάγκης. Έχοντας επιτύχει διεθνή κοινωνική αναγνώριση και έχοντας αποκτήσει διεθνική, ενίοτε κοσμοπολίτικη νοοτροπία, αισθάνονται και την μεγαλύτερη ντροπή για μια Ελλάδα ταπεινωμένη, φτωχή και διεφθαρμένη.

Γ.Β. Δερτιλής, *Ιστορία του ελληνικού κράτους, 1830-1920*, γ' έκδοση (βελτιωμένη), Βιβλιοπωλείον της Εστίας, Αθήνα 2005, τόμ. Β', σ. 867.

β. Στη νεοελληνική ιστορία, ο Βενιζελισμός αντιπροσωπεύει την πιο φιλόδοξη, δυναμική και ολοκληρωμένη προσπάθεια καθολικού αστικού εκσυγχρονισμού. Αντιπροσωπεύει επίσης την προσπάθεια που έφτασε πιο κοντά στην επιτυχία. [...] Πέρα και πίσω από το χάρισμα του ηγέτη του, η ανεπανάληπτη δυναμική του Βενιζελισμού πηγάζει από έναν εξίσου ανεπανάληπτο συνδυασμό αστικού εθνικισμού και αστικού εκσυγχρονισμού, σε αδιάσπαστη και διαλεκτική ενότητα. Από την πρώτη στιγμή, το 1910, ο εκσυγχρονισμός τέθηκε στην υπηρεσία της εθνικής ολοκλήρωσης. [...] Έτσι, κατά την πρώτη ηρωική περίοδο του Βενιζελισμού (1910-1920), ο αστικός εκσυγχρονισμός συναρθρώθηκε με τον αλυτρωτισμό, με ιδεολογικό επιστέγασμα τη Μεγάλη Ιδέα.

Γ.Θ. Μαυρογορδάτος, «Βενιζελισμός και αστικός εκσυγχρονισμός», Γ.Θ. Μαυρογορδάτος, Χ.Χ. Χατζηιωσήφ (επιμ.), *Βενιζελισμός και αστικός εκσυγχρονισμός*, β' έκδοση, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 1992, σ. 9-10.

Ασκήσεις Να σημειώσετε ποιες από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστές και ποιες λανθασμένες:

- α.** Ο Βενιζέλος πρότεινε η Βουλή του 1911 να είναι Συντακτική.
- β.** Το Σύνταγμα του 1911 θέσπιζε τη μονιμότητα των δημοσίων υπαλλήλων.
- γ.** Ο Βενιζέλος αναδιοργάνωσε τις ένοπλες δυνάμεις.
- δ.** Οι εκλογές του Μαρτίου του 1912 εξελίχθηκαν σε θρίαμβο για τον Βενιζέλο.
- ε.** Ο Αλ. Παπαναστασίου υπήρξε σφοδρός πολέμιος του Βενιζέλου.